

JURISPRUDENCE

LEGISLATIVE INNOVATIONS IN THE MARKET OF FINANCIAL SERVICES: AN INNOVATIVE VIEW

Ostapenko Iu.

*Doctor of Law, Associate Professor, assistant of the Department of Economic Law,
Yaroslav the Wise National Law University,
Kharkiv, Ukraine*

ORCID: 0000-0001-5950-2927

ЗАКОНОДАВЧІ НОВОВВЕДЕННЯ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ: ІННОВАЦІЙНИЙ ПОГЛЯД

Остапенко Ю.І.

*доктор юридичних наук, доцент,
асистент кафедри господарського права
Національного юридичного університету
України імені Ярослава Мудрого, м. Харків.
Харківська область, Україна
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4033-5927>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.10008790>*

Abstract

The article is devoted to the issue of reforming the sphere of financial services, which is conditioned by the adoption of the Law of Ukraine "On Financial Services and Financial Companies". A thorough analysis of the innovations introduced by this Law was made. Emphasis is placed on significant changes in the field of financial services, scientific comments are made regarding the new definitions given in this normative legal act.

It was emphasized that the Law of Ukraine "On Financial Services and Financial Companies" introduces risk-oriented regulation and supervision. It is indicated that the new opportunities will make it possible to ensure proportionality, that is, small non-risky financial institutions will receive minimal attention from the regulator.

It has been proven that the Law of Ukraine "On Financial Services and Financial Companies" significantly facilitated the process of entering the market for financial companies and pawnbrokers, as well as their obtaining a license. It is emphasized that financial companies and pawnshops, if they are not enterprises that create public interest (we are talking about enterprises - issuers of securities, insurers, non-state pension funds, other financial institutions and enterprises that belong to large assets in terms of book value, net income and average number of employees), are able to outsource a number of their functions, such as: accounting, risk management, internal audit, compliance, etc. However, a mandatory condition is that they must inform the National Bank about it.

Анотація

Стаття присвячена питанню реформування сфери фінансових послуг, що зумовлено прийняттям Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії». Зроблено ґрунтовний аналіз нововведень, запроваджених цим Законом. Акцентовано на суттєвих змінах у сфері фінансових послуг, зроблені наукові коментарі стосовно нових дефініцій, наведених у даному нормативно-правовому акті.

Наголошено, що Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» упроваджує ризик-орієнтовані регулювання й нагляд. Вказано, що нові можливості дадуть змогу забезпечити пропорційність, тобто малим неризиковим фінансовим установам приділятиметься мінімальна увага з боку регулятора.

Новацією слід визнати посилення контролю за дотриманням фінустановами вимог до захисту прав споживачів, а також розкриття достатньої інформації споживачам, прозорих структур власності, належної ділової репутації власників та керівників, та таке інше.

Доведено, що Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» суттєво полегшив процес виходу на ринок для фінкомпаній та ломбардів, а також отримання ними ліцензії. Акцентовано на тому, що фінансові компанії та ломбарди, якщо вони не є підприємствами, які створюють суспільний інтерес (мова йде про підприємства – емітенти цінних паперів, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи й підприємства, які належать до великих за балансовою вартістю активів, чистим доходом і середньою кількістю працівників), мають змогу передавати на аутсорсинг низку своїх функцій, якот: ведення бухгалтерського обліку, управління ризиками, здійснення внутрішнього аудиту, комплаєнс тощо. Однак обов'язкова умова – вони повинні поінформувати про це Національний банк.

Зосереджено увагу на тому, що Закон дає можливість застосування Національним банком України до надавачів фінансових послуг коригувальних заходів, а також заходів раннього втручання з метою запобігання порушенням.

Keywords: financial services, financial companies, market of financial services, secrecy of financial services.

Ключові слова: фінансові послуги, фінансові компанії, ринок фінансових послуг, таємниця фінансових послуг.

Постановка проблеми. Загальновідомо, що понад рік, а саме з 24 лютого 2022 року, на території України точаться запеклі бої, ведуться бойові дії. Така ситуація склалася через повномасштабне вторгнення росії. Наша держава зазнає непоправних втрат, оскільки гинуть люди, руйнуються цивільна й промислова інфраструктура, заклади освіти, виробництва, знищуються посіви тощо. Звісно, наслідком усього цього є глибокі економічна й фінансова кризи [3, с. 98], як результат, непередбачуваність і нестабільність фінансового сектору, що, звісно, суттєво впливає на його стан і, так би мовити, «здоров'я». Виходячи з наведеного, цілком зрозуміло, що легко не буде, бо фінансова сфера для економіки будь-якої країни завжди виступала важливою горизонтальною інституцією, завдяки якій функціонують секторальні економічні інститути [2, с. 11]. З огляду на це перед фахівцями, науковцями, правниками постало завдання – провести реформу, яка дала б поштовх прогресу і швидкому набранню обертів вітчизняною економікою в цілому і фінансовим сектором зокрема. Тим більше, приклад уже є – реформа «Спліт», запущена у 2019 році, тобто на момент анексії рф Криму, частини Донецької і Луганської областей. На переконання фахівців, завдяки їй вдалося якісно утримати економічну збалансованість, адже фінансові установи деякий час утримували курс іноземної валюти, тобто намагалися забезпечити більш-менш стабільне своє функціонування [1, с. 54]. Зрозуміло, за таких умов потрібні були також і рішучі дії з боку влади щодо виведення капіталів за кордон, адже стабільність і національна економічна безпека безпосередньо залежали (і залежать) від кроків як Офісу Президента, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, так і Національного банку з цих питань.

Проте згодом стало зрозуміло, що, незважаючи на послідовність, «Спліт» – це тільки маленький крок, насправді потрібне більш масштабне реформування цієї інституції. Спираючись на це, Верховна Рада України ще 14 грудня 2021 р. ухвалила Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (далі – Закон), яким встановлювалися чіткі вимоги до роботи фінансових компаній і який мав стати фундаментом діяльності на ринку фінансових послуг, адже в ньому закріплювалися прозорі, єдині для всього фінсектору принципи роботи й вимоги. Однак основним є те, що ним вводяться чіткі правила роботи фінансових компаній і ломбардів, зокрема, щодо захисту прав їх клієнтів. Зауважимо, що Закон набуває чинності з 1 січня 2024 року.

Таким чином, можемо стверджувати, що нововведення, запроваджені згаданим актом, відображають нові погляди і бачення законодавця діяльності сфери фінансових послуг, а отже, потребують ґрунтовного і всебічного вивчення й аналізу.

Метою статті є розгляд й усвідомлення результатів реформ, які мають відбутися у сфері фінансових послуг, оцінка суттєвих змін у ній, зокрема, щодо розмежування фінансових (страхування, кредитування, лізинг, платежі) і супровідних (посередницьких) послуг, встановлення рівня регулювання останніх, а також з'ясування переваг і недоліків нововведень щодо фінансового сектору, запроваджених Законом.

Виходячи з поставленої мети, **завдання** статті полягає в наступному: виявити зміни, які завдяки прийняттю нового Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» відбудуться у секторі фінансових послуг, розглянути можливість застосування приписів Закону в реалії воєнного стану, а також репрезентувати науковий погляд на рівень якості як самого акта, так і фінансових послуг.

Усе наведене вище зайвий раз підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретико-методичних основ і практичних рекомендацій щодо діяльності ринку фінансових послуг зробили такі фахівці-правники, як Д. В. Багнюк, І. В. Борисов, О. М. Вінник, Д. С. Мартишин, Є. О. Романенко, А. М. Шовкопляс та ін. Зокрема, напрями й найтипівіші інструменти надання фінансових послуг, їх різноманітність були предметом вивчення С. Г. Шклярука [4]. Розгляду сегментів ринку фінансових послуг (грошового, валютного, кредитного та фондового ринки), основних фінансових інструментів і діяльності фінансових посередників на ринку фінансових послуг присвячена робота Н. Р. Слав'юк, С. В. Глушенко [5].

Виклад основного матеріалу. Приступаючи до висвітлення питання передусім наголосимо, що повноцінне функціонування сучасного ринку фінансових послуг, як зауважують науковці, «стримується низкою проблем: недосконалість законодавства; недостатня капіталізація національних інституцій; відсутність механізмів захисту споживачів; неналежний рівень поінформованості населення щодо фінансових послуг та інструментів ринку фінансових послуг; низький попит на послуги через непоінформованість та певну недовіру споживачів до банківської системи» [3]. Вказане дає підстави стверджувати, що за сучасних умов набувають актуальності вивчення проблем «ринку фінансових послуг, які гальмують розвиток фінансової системи України і не забезпечують розкриття його потенціалу для зростання економіки», з'ясування перспектив і шляхів їх усунення й удосконалення механізмів їх надання. Це, звісно, потребує новітніх знань і віднайдення нових методів управління в цій галузі [6].

Крім того, слід брати до уваги й те, що наша країна понад півтора року живе в умовах воєнного стану і спричиненої агресією росії фінансової

кризи. Виходячи з цього, маємо наголосити, що трансформація фінансової системи як ніколи потрібна. Більш того, спираючись на те, що старі методи роботи, як довів час, під час війни функціонують неякісно, вона повинна відбуватися у контексті законодавчих реформ, коли чітко викристалізувалися нові підходи і сформувалося новітнє бачення регулювання фінансових інституцій держави.

Вважаємо, що стан справ помітно покращиться завдяки реформуванню сфери фінансових послуг, що, сподіваємося відбудеться, саме після набуття чинності нового Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», тобто з 1 січня 2024 року. Сказане ґрунтується на тому, що згаданим Законом передбачають суттєві диспозитивні зміни в даному напрямі. Зупинимось на цьому детальніше.

Так, першим нововведенням, на наш погляд, слід визнати той факт, що уперше на законодавчому рівні надано трактування поняття «таємниця фінансової послуги». Відповідно до статті 1 Закону вона розуміється як «...будь-яка визначена законом інформація (крім інформації, що становить банківську таємницю і професійну таємницю на ринках капіталу та організованих товарних ринках) щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відома надавачу фінансових або супровідних послуг у процесі його обслуговування (у тому числі при наданні фінансової або супровідної послуги), та/або інформація щодо взаємовідносин надавача фінансових або супровідних послуг з клієнтом чи третіми особами при наданні фінансових або супровідних послуг, а також інформація про діяльність надавача фінансових або супровідних послуг та/або про клієнта надавача фінансових або супровідних послуг, отримана Регулятором під час здійснення нагляду». Звісно, на перший погляд може здатися, що дане визначення – це лише спрощений аналог законодавчого визначення поняття «банківська таємниця». Однак не треба спрощувати, бо у згаданому Законі присвячено розділ III (статті 10–12), де встановлюється режим її захисту і розкриття.

Зокрема, у п. 2 ст. 10 Закону закріплено перелік інформації, яка належить до таємниці фінансової послуги. На думку законодавця, такою є інформація про:

- 1) рахунки клієнта;
- 2) операції, проведені на користь чи за дорученням клієнта, вчинені ним правочини;
- 3) фінансовий або майновий стан клієнта;
- 4) організацію та здійснення охорони надавачів фінансових послуг та/або посередників та осіб, які перебувають у приміщеннях надавачів фінансових послуг та/або посередників, а також будь-яка інформація про коди (шифрування тощо), що використовуються надавачем фінансових послуг та/або посередником для захисту інформації;
- 5) організаційно-правову структуру клієнта – юридичної особи, її керівників, напрями діяльності;
- 6) діяльність клієнтів чи інша інформація, що становить комерційну таємницю, про будь-який проєкт, винахід, зразки продукції тощо, інша комерційна інформація;

7) надавачів фінансових послуг та/або посередників та їхніх клієнтів, що отримується/збирається Регулятором під час здійснення своїх повноважень, у тому числі під час здійснення нагляду, включаючи валютний нагляд, оверсайту, а також перевірок з питань дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, законодавства з питань застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), законодавства про захист прав споживачів;

8) надавачів фінансових послуг та/або посередників та їхніх клієнтів, що отримується Регулятором відповідно до міжнародного договору або за принципом взаємності від органу нагляду за фінансовими установами іноземної держави.

Однак у п. 3 ст. 10 Закону зауважено, що положення статті не поширюються на інформацію, що підлягає обов'язковому оприлюдненню, а також публічну інформацію у формі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 року № 2939-VI.

Крім того, у п. 6 ст. 10 Закону законодавець наголошує, що саме спеціальними законами можуть встановлюватися особливості збору, захисту й розкриття інформації, що становить таємницю фінансової послуги, банківську таємницю, професійну таємницю на ринках капіталу й організованих товарних ринках. Таким чином, з окреслених питань можливе розроблення нормативно-правових актів, що, на наш погляд, не сприяє одноманітності підходів.

Перейдемо до іншого не менше важливого моменту. Йдеться про процес забезпечення охорони фінансової таємниці, який у викладено у статті 11 Законі, де закріплено, що надавачі фінансових послуг та/або посередники, а також Регулятор зобов'язані забезпечувати збереження таємниці фінансової послуги шляхом:

- 1) обмеження кола осіб, які мають доступ до інформації, що становить таємницю фінансової послуги;
- 2) організації спеціального діловодства з документами, що містять таємницю фінансової послуги;
- 3) застосування технічних засобів для запобігання несанкціонованому доступу до електронних та інших носіїв інформації, що становить таємницю фінансової послуги;
- 4) включення застереження про необхідність збереження таємниці фінансової послуги та відповідальності за її розголошення до тексту укладених договорів та угод.

Відповідні посадові особи, як зазначено в Законі, при вступі на посаду підписують зобов'язання про збереження таємниці фінансової послуги. На керівників і працівників надавача фінансових послуг та/або посередника покладається обов'язок не розголошувати й не використовувати з вигодою для себе чи третіх осіб інформацію, що становить таємницю фінансової послуги, яка стала їм відома у

зв'язку з виконанням службових обов'язків [7, с. 157].

Із наведеного випливає, що держава в особі владних органів, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, юридичні й фізичні особи, які під час виконання визначених законом своїх функцій або під час надання послуг надавачу фінансових послуг та/або посереднику безпосередньо чи опосередковано отримали у встановленому законом порядку інформацію, що становить таємницю фінансової послуги, зобов'язані забезпечувати її збереження, не розголошувати її та не використовувати її на свою користь чи на користь третіх осіб.

Також п. 5 ст. 11 Закону передбачено санкції щодо осіб на випадок розголошення ними таємниці про фінансові послуги. Так, вони, якщо з'ясовано чи доведено їх причетність до розголошення інформації, що становить таємницю фінансової послуги, та/або її використання на свою користь чи «на користь третіх осіб, що заподіяло шкоду надавачу фінансових послуг та/або посереднику, його клієнту, зобов'язані відшкодувати завдані збитки й моральну шкоду відповідно до закону».

Заслужують на увагу й положення статті 12 Закону, де наведено порядок розкриття Регулятором таємниці фінансової послуги. Зокрема, згідно з її приписами регулятор має право отримувати, зберігати та використовувати інформацію, що становить таємницю фінансової послуги, яка стосується клієнта, виключно з метою виконання покладених на нього законом функцій та повноважень. Виходячи з цього, можемо сміливо стверджувати, що законодавцем встановлено чіткий порядок розкриття Регулятором відповідної таємниці. Він це робить:

- 1) на письмовий запит відповідної особи, якої стосується така інформація;
- 2) за рішенням суду;
- 3) в інших випадках, визначених статтею 12 Закону.

Таким чином, із моменту набрання Законом сили клієнту як банківської установи, так і небанківської фінансової установи забезпечується таємниця фінансової послуги, а це означає, що інформація про його вклади чи кредити буде конфіденційною і він у змозі розраховувати на її надійне збереження.

Другою новацією відповідно до започаткованої фінансової реформи, що знайшло відображення у розділах II та IV Закону, є розмежування фінансових (страхування, кредитування, лізинг, платежі) і супровідних (посередницькі) послуг, а також спрощування регулювання останніх. Передусім вкажемо, що відповідно до Закону фінансова послуга визначається як: «... операція або декілька операцій, пов'язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги, а також послуги, прямо визначені спеціальними законами як фінансові послуги». У свою чергу, супровідні послуги – це допоміжні й посередницькі послуги. Також змінився і сам перелік фінансових послуг, до яких завдяки реформі додалася ще й можливість надавати у кредит і залучати не лише грошові кошти, а й банківські метали [8, с. 46].

Крім того, що набули чіткого тлумачення терміни «фінансова установа» та «фінансова компанія». Так, під «фінансовою установою» Закон розуміє юридичну особу, метою створення якої є проведення діяльності з надання фінансових послуг, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг на підставі відповідної ліцензії, виданої регулятором. У свою чергу, «фінансова компанія» за Законом визначається як фінансова установа, яка на підставі відповідної ліцензії матиме право провадити діяльність з надання одного або декількох з таких видів фінансових послуг:

- 1) надання коштів і банківських металів у кредит;
- 2) надання гарантій;
- 3) факторинг;
- 4) фінансовий лізинг;
- 5) торгівля валютними цінностями;
- 6) фінансові платіжні послуги з переказу коштів без відкриття рахунку та/або із здійснення еквайрингу платіжних інструментів.

Не можна оминати того, що Закон як окрему фінансову установу зі своїми юридичними вимогами до неї, що відрізняється від фінансових компаній, згадує ломбарди. Зазначимо, що Закон переважно встановлює спеціальні вимоги як до фінансових компаній, так і до ломбардів.

Виходячи з наведеного, можемо зробити висновок, що компанії є одним з видів фінансових установ, а для того, щоб вважатися одночасно фінансовою компанією і фінансовою установою необхідно задовольнити одну умову – отримати ліцензію на надання певних видів фінансових послуг. У той саме час за Законом виключно фінансові установи матимуть право на підставі відповідних ліцензій провадити банківську діяльність і діяльність із страхування, бути кредитними спілками й ломбардами, а також вести діяльність на ринках капіталу відповідно до спеціального законодавства.

Наступним нововведенням можна визнати запровадження пропорційних вимог до статутного капіталу фінансових компаній та ломбардів, а саме вимог до мінімального капіталу (залежно від послуг). На думку фахівців, яка є слушною, це варто визнати однією з ключових змін у регулюванні ринку фінансових установ. Згідно із приписами акта, що вивчається, мінімальний капітал варіюється від 1 до 10 мільйонів гривень залежно від обраного виду діяльності, якщо більший розмір мінімального статутного капіталу не встановлений для організаційно-правової форми, у якій буде інкорпорована фінансова установа (наприклад, для акціонерних товариств).

Відтак, у Законі чітко визначено, що капітал має становити від 1 млн грн для ломбардів, що надають виключно послуги кредитування, до 10 млн грн для фінансових компаній, що надають послуги гарантій. Таким чином, встановлення відповідного мінімального розміру статутного капіталу забезпечує кредиторам фінансової установи певні гарантії виконання зобов'язань фінансовою установою перед ними [9].

Розглядаючи дане нововведення, можна зупинитися на вимозі одномоментності щодо набуття статусу фінансової установи й отримання ліцензії. Законом, приписи якого аналізуються, прямо визначається, що юридична особа, яка має намір провадити діяльність фінансової компанії або ломбарду, набуває статусу фінансової установи, а також права на ведення діяльності з надання певних фінансових послуг лише після отримання ліцензії. Звідси, впливає й поява уніфікованих вимог і переліку документів для отримання відповідної ліцензії (нагадаємо, що до цього вони містилися в окремих нормативно-правових актах регуляторів). Вбачається, що такий крок законодавця спростить процедуру отримання ліцензії. Також придбання суттєвої участі у фінансовій компанії чи ломбарді більше не вимагатиме отримання попереднього погодження регулятора (НБУ). Щоправда, за Національним банком закріплюється функція перевірки відповідності власника вимогам законодавства.

Заслугує на увагу й те, що новим Законом також скасовується обмеження щодо можливості поєднання фінансовими компаніями й ломбардами декількох напрямків діяльності у фінансовій сфері, що дає можливість провадити й інші види господарської діяльності, не отримуючи обмежень виключним видом діяльності у відповідній сфері.

Крім того, у даному Законі закріплено інноваційний погляд щодо порядку набуття й збільшення істотної участі у фінансовій компанії та ломбарді, адже використовується більш ліберальне регулювання, яке дозволяє набувати або збільшувати істотну участь не в дозвільному порядку (тобто без отримання погодження регулятора), а шляхом інформування регулятора під час здійснення таких змін. Саме в цьому полягає вплив деспозитивного методу, що обирається і використовується з боку держави. Наведене підтверджує впровадження більш сприятливих умов, які дозволяють ринку фінансових послуг в Україні розвиватися швидше й безперешкодно, від чого виграють всі його учасники. Водночас не варто забувати й про впроваджену систему нагляду за учасниками ринку фінансових послуг, що дозволить регуляторам ефективніше запобігати й виявляти будь-які порушення на такому ринку.

Однак при цьому державою водяться ризик-орієнтовані регулювання й нагляд. Що це означає? Відтепер вимоги і правила нагляду за фінансовими установами залежатимуть як від їх розміру, так і виду діяльності, значущості й ризиків. У той саме час з'явиться вимога нагляду за ринковою поведінкою установ. Мова йде про посилення контролю за дотриманням фінансовими установами вимог щодо захисту прав споживачів, а також розкриття достатньої інформації, прозорості структур власності, належної ділової репутації власників і керівників тощо.

Також інноваційним нововведенням є те, що фінансові компанії й ломбарди, якщо вони не виступають у ролі підприємств, які становлять суспільний інтерес, можуть *передавати на аутсорсинг* низку власних функцій, як-от: ведення бухгалтерського обліку, управління ризиками,

здійснення внутрішнього аудиту, комплаєнс. Про таку передачу вони зобов'язані поінформувати Національний банк України.

Також новаційним є поняття «підприємства, що становлять суспільний інтерес». У Законі воно визначається наступним чином: емітенти цінних паперів, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи та підприємства, що належать до великих за балансовою вартістю активів, чистим доходом і кількістю працівників.

Крім того, Законом встановлено, що Національний банк України зможе вживати до постачальників фінансових послуг коригувальні заходи й заходи раннього втручання задля запобігання порушенням.

Також відповідно до нового Закону Національний банк України отримав право створювати регуляторну платформу для тестування інноваційних послуг, технологій та інструментів на ринках фінансових послуг [10].

Висновок. Спираючись на аналіз приписів і думок фахівців, можемо констатувати наступне.

1. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» упроваджує ризик-орієнтовані регулювання й нагляд, адже вимоги, а також самі правила нагляду за фінансовими установами залежатимуть саме від їх розміру й виду діяльності, значимості, а також ризиків. Відповідні можливості дадуть змогу забезпечити пропорційність, коли малим неризиковим фінансовим установам приділятиметься мінімальна увага з боку регулятора.

Також Закон містить нововведення щодо нагляду за ринковою поведінкою установ. Мова йде перш за все про посилення контролю за дотриманням фінансовими установами вимог до захисту прав споживачів, а також розкриття достатньої інформації споживачам, прозорих структур власності, належної ділової репутації власників та керівників, та таке інше.

2. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» суттєво полегшив процес виходу на ринок для фінкомпаній та ломбардів, а також отримання ними ліцензії.

3. Також фінансові компанії та ломбарди, якщо вони не є підприємствами, які створюють суспільний інтерес (мова йде про підприємства – емітенти цінних паперів, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи й підприємства, які належать до великих за балансовою вартістю активів, чистим доходом і середньою кількістю працівників), мають змогу передавати на аутсорсинг низку своїх функцій, як-от: ведення бухгалтерського обліку, управління ризиками, здійснення внутрішнього аудиту, комплаєнс тощо. Однак обов'язкова умова – вони повинні поінформувати про це Національний банк.

4. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» дає можливість застосування Національним банком України до надавачів фінансових послуг коригувальних заходів, а також заходів раннього втручання з метою запобігання порушенням. Відповідні заходи – це фактично рекомендації

регулятора, якщо учасник ринку ще не порушив вимог законодавства, але є ризики його порушити.

Список літератури:

1. Остапенко Ю. І. Модель еволюції господарського законодавства України. *Slovak international scientific journal*. (Slovakia). No 49 (VOL. 3). 2021. С. 53–59.
2. Борисов І. В. Правове регулювання ринків фінансових послуг. *Форум права*. 2015. № 2. С. 10–15.
3. Борисов І. В. Фінансові установи як учасники ринку фінансових послуг. *Право та інновації*. № 4. 2014. С. 97–104.
4. Шклярук С. Г. Ринки фінансових послуг: теорія, методи, інструменти та практика: навч. посібник. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 528 с. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/rinki_fin_poslug.pdf
5. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посібник. Київ : НаУКМА, 2022. 206 с. URL [^]
6. Ковальчук К.Ф., Архірейська Н.В., Валенюк Н.В. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Дніпро: НМетАУ, 2018. 135 с. URL : https://nmetau.edu.ua/file/kfin_6267.pdf
7. Шовкопляс Г. М. Специфіка контролю на ринку фінансових послуг залежно від виду небанківських фінансових установ: досвід Європейського Союзу. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2020. С. 156–162.
8. Багнюк Д. В. Окремі аспекти державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні. *Науковий огляд*. 2020. №4 (67).С. 45–55.
9. Романенко Є. О., Мартишин Д. С. Закон про спліт починає діяти. *Electronic scientific publication "Public Administration and National Security"*. <https://www.inter-nauka.com/magazine/public-administration/>]
10. Вінник О. М. Інвестиційне право: навч. посібник . Київ. Правова єдність, 2009. 616 с.